Prohemium

Circa lecturã

istarũ concordantiarũ cõsiderandum est q̃ lr̃a. D. posita inter duo puncta significat q̃ mathe⁹ illã dictionẽ ponat. D. sequentẽ Similiter qũ. R. ponit/ intelligẽdũ est de Marco. Vbi. L. lucã significam⁹. Eodẽ mõ. vbi. J. ponit/ intelligendũ est de Johãne. Vnde si aliq̃ de literis p̃dictis duo vel tres vel quatuor ꝓueniũt cõsiderandũ est q̃ lr̃e illorũ euãgelistarũ in scriptis cõcordãt. Et quo eliciunt duo. primũ q̃ lr̃e adiũcte dictiõibꝫ inter duo p̃cta cõputantur ad dictionẽ p̃cedentẽ ⁊ ad illud qd̃ tali dictioni adiũgit. Scõm q̃ lectorꝫ ꝓtinue debet istas ꝓcordãtias legere. ⁊ in legẽdo nihil attẽdere dictiões positas inter puncta. Et sic habebit vnũ ꝓtinuũ euangeliũ oĩm euãgelistarũ. ¶ Augustinus ¶ Inter oẽs diuinas autoritates q̃ sacris lr̃is ꝓtinent/ merito euãgeliũ p̃cellit. ¶ Hieronimus ¶ Euãgelia legis impletio sunt. ⁊ in his p̃cepta et exẽpla viuendi/ plenissime sunt distesta. ¶ Chrysostomus ¶ Sicut enim in domũ vbicunq̃ fuerit positũ euangeliũ nõ audebat accedere diabolus. multomagis animã intelligẽtias habentẽ tales ⁊ circũferentẽ non tanget vnq̃ ñeq̃ supueniet ei demon neq̃ peccati natura. Attẽdam⁹ igitur dilecti scripturꝫ. etsi nullũ aliud euãgelica saltẽ nobis circũstudiosa fiãt ⁊ hec p̃ manibꝫ habeamus. Confestim enĩ expandens libũ si p̃manseris vsq̃ ad finẽ. omia respues mũdana. omnia deridebis q̃ hic sunt. Et si diues fueris/ nihil reputabis diuitias. si inops/ nõ ꝓfunderis inopia. Nõ rapies. non auarus eris. sed ꝓcupitor eris magis inopie et despicies diuitias. Siuero hoc fiet/ oĩa exterminabis mala. ¶ Et itez Quid vnq̃ euãgelijs eq̃le fiet? Vtiq̃ de⁹ ꝓuersat̃ in terra hõ ascẽdit in celũ. et facta est oĩm vna p̃mixtio. Angeli cuz hoĩbꝫ chorũ faciebant. hoĩes angelis cõmunicabãt. et alijs celestibꝫ supnisq̃ virtutibꝫ. Et erat videre antiquũ repẽte p̃liũ dissolutuz deũ hoĩbꝫ recõciliatũ. diabolũ ꝓfusum demones fugiẽtes. mortẽ p̃emptã. paradisuz apertũ. maledictionẽ remotã. pctm̃ de medio sublatũ. errorẽ lapsum. veritatẽ reuersam. pietatis sermonẽ vbiq̃ seminatum ⁊ vegetatũ. celestem ꝓuersationẽ in terre regione plantatã. supnas virtutes familiariter nobiscũ loquẽtes. ⁊ ad terras sepe angelos ventitãtes. exq̃ his oĩbus spem firmari certissimã futurorum. hec ille

Prohemũ seu prologus in concordãtias euangelistarũ collectas p venerabilẽ magistruz Johãnem de Gerson cancellariũ parisiẽsem q̃s intitulauit monotessero aut vnum ex quatuor.

Euangeliũ

larũ esse et magnũ. ⁊ rursus cõcisuz. diuin⁹ Bartholomeus dixit/ dyonisio in de mystica theologia teste. Cum⁹ ratio multiplex/ nr̃e ꝓgressionis intentioni. pot̃ elici/ dũ aliq̃d ploqui volum⁹ super vnũ exq̃tuor nup edita cõpilatõe Verbũ quidẽ qd̃ in principio erat apd̃ deũ/ est vnũ ⁊ multiplex. put de spũ sapie tradit sapiẽs vnũ i essentia. multiplex i effectu Est vnũ rurs⁹ apd̃ nos/ pgrediẽdo p viã negationis resolutorie. omnimodũ vero/ p viã attributorie positiõis. Est p̃terea vnũ ⁊ efficax/ cuiuslibet accõmode se coaptãs ⁊ loquẽs verbũ euãgelicũ ⁊ penetrabil⁹ omni gladio ancipiti. p̃tingẽs vsq̃ ad diuisionẽ spũs ⁊ aĩe. vt spũs a q̃dã aĩalitatꝫ ꝓcretiõe solut⁹/ libet ⁊ expedit⁹. fas habeat circũq̃q̃ in circũitu leuare oc'os suos. vbi videt ⁊ affluet/ et mirat̃ ⁊ dilatat̃ cor suũ. Vbi rursus est iuxta philosophicũ dictũ intellectus adeptus q̃dã Insup habet̃ in ocẽtie stat⁹. vbi vis⁹ fuissz de⁹ i libro creature toti⁹/ claro cõtẽplatiõis intuitu. Deniq̃ verbũ qd̃ erat i p̃ncipio ĩmensuz. fecit de⁹ abbreuiatũ. dũ verbũ caro factũ ẽ. Imo si p̃funde speculamur ṽbuz istud vnũ qd̃ erat i p̃ncipio apd̃ deũ. dici pot̃. tã i creatiõe rerũ q̃ i incarnatione quodãmodo multiplicatũ/ iuxta methaphisicalẽ de creatꝫ intellectibꝫ ꝓsideratiõnẽ. Qui q̃nto sunt impfectiores ⁊ a p̃ma verbi luce distãtiores. tãto magꝫ plurificãtur pluribus egentes speciebus et actibus q̃ perfecti. Et certe sic experimur in humanis intellectibꝫ q̃ prestantiores tã ingenio naturali q̃ exercitio doctriali. sub paucioribꝫ ꝓcept⁹/ pl'a maioraq̃/ sub vniuersalitate cognoscũt. Sũt q̃ ad paucula ṽba puta

ad orationem dominicā. considerationes velut innumerabiles per mlta septenaria petitionū. donorum virtutū. beatitudinū sacramentorum. dotum et similiū/sub omni facilitate resoluūt. Et tanq̄ in libro legētes et in serena mēte constituti. collectaz rerū magnitudinē quasi sub vno solis radio contēplantur. ¶ Cur ista dicim⁹? Nimirum quia si dignū est et salubre christianos p̄sertim studiosos in theologia q̄ multa est s̄m p̄fatum Bartholomeum et minima vt ponāt sibi resolutionē et ordinez ad pauca. quoniā hēt omīs varietas ad vnuz vel pauca reduci. Quid erit illud vnū vel paucum conueniētius accipiendū q̄ euāgelium. Ita enī narratū est de theologizāte cecilia q̄ semper euangeliū christi gerebat in pectore suo. Cuius exemplo nūq̄d quid non est vtile sapiētie sectatoribꝫ. vt suum omne studiū referāt ad euangelicā vnitatem. Prorsus erit hoc ad memoriā vtile et ad pietatē p̄ficiēs cū in eo reconditus sit cultus dei p̄cipuus. Cū sit p̄terea in auctoritatis arce locatum. Pro inde talis reductio habebitur faciliter si verbis singulis. si ꝓpositionibus. si sentētijs/pondus suuz detur/cum inquisitionibꝫ et solutionibus dubioꝝ. sicut edocent theologici tractatores. Et hoc siue fuerit doctrinis practicis siue speculatiuis intēdendū. Vide totam materiā de trinitate/locū inuenire congruum vbi dicitur. In principio erat verbuz et verbū erat apud deū et deus erat verbū Materiā de creatiōe rerū ibi omnia p ip̄m facta sunt. Materiā de incarnatōe ibi verbum caro factū est. Materiā de gr̄a ⁊ habitauit in nobis. Postremo de gratia sacramēti ibi. vidimus eū plenū gratie ⁊ veritatis. ¶ Quisquis igit̄ voluerit vel legere vl̄ studere/quasi saluberrimū et solidissimuz diuine legis fundamētū/ostēsa est sibi via latissima qua ꝓgrediat̄. Et omīa que alibi vel audierit vel studuerit/velut in vnū p̄ncipiuz reducat colligat et reponat. Ita enī theologiaz egregius doctor Bonauētura in suo breuiloquio totā inchoauit mediauit et finiuit a primo principio. quod sine dubio est illud qd̄ in principio erat apud deū. Ego inquit iesus principiū qui et loquor vobis. Et in apoc̄. Ego sum alpha ⁊ o. principiū et finis ¶ Quis digne laudabit aureolū. qui totā sub paucis ꝯclusionibus bibliā p̄cipue quatuor euāgelia/ mira subtilitate cōpegit. ¶ Nonne sanct⁹ Thomas. totā pene theologie practicam (prolixioribꝫ licet verbis) in secūda secūde conclusit. Quā summā si tanto q̄reret impendio theologicoꝝ sobria studiositas/quāto conterit̄ in sup̄uacuis multoruz heu vana curiositas haberent ꝓfecto theologi/vnde quorundā sapientiū in oculis suis insultatio/fantasticos appellās theologos/retusa cessaret. ¶ Conatus est nr̄m vn⁹ ex theologie ꝓfessoribꝫ/notare semitam per quam nouus theologie discipulus haberet ꝑgere. Sed dū etiā atq̄ etiā recogitauit/tot īuenit ingenioꝝ varietates. tot p̄terea ꝓ diuersitate finiū multiplicitates mediorū. ꝓ loco. pro tp̄e. et societate. deniq̄ ꝓ occurrētibus exercitijs. nūc in istis doctoribꝫ. nūc in illis. vt vix aut nusq̄ valeat vniformis regula constitui. Veniebat rursus in animum/cudere quedā noua opuscula super vnū ex quatuor. sed repressit modestior cōsideratio/et pauculis annotatiōibꝫ voluit esse contēta ¶ Prospice quot et quāta pateant a summis ingenijs elaborata super euāgelia/ꝑ glosas ordinarias. interlineares. ꝑ marginares. ꝑ omelias. ꝑ postillas. per determinatiōes. ꝑ concordantias magistrales. ꝑ sermones et themata. per cōpilationes. nūc summatim. nūnc cū ingenti coaceruatiōe ex aliorum dictis. quis cūcta dinumeret? Cōsultius idcirco visum est/relinquere propriū cuilibet studiū/laborem ordinēq̄ querēdi. q̄ glosas iteꝝ super glosas addere. q̄ nec sufficerēt curiosis. et negligētes vel onerarēt vel non satis instruerēt. Vescēdus est panis sed nedū materialis sed doctrine/in sudore vultus nostri. Mos iste nō viroꝝ est. sed infantiū. non posse vel nolle cibū recipe nisi aut p̄masticatū aut minutatim discissum. Vanitas q̄ q̄ nōnullorū ex scriptoribꝫ/mystice notat̄ ab eccl̄aste. qm̄ diebꝫ ac noctibꝫ nō cessant et sua summo labore q̄sita dimittūt hoī extraneo et ocioso. q̄ vel nō vtit̄. vel in superbiā abutitur derelictꝫ. Quid ꝓderit oro cecis vel auersis oculis/si digito (vt aiūt) lux ip̄a mōstret̄ ¶ Ceterū si nō inspicit̄ Augustinus in suo de doctrina xp̄iana. si hugo īdidascalicō. si documēta summatim notata ab auctore de virtutibꝫ et vitijs/sup̄ modo docilitatis tā in doctore q̄ in discipulo Quid hēt exiguitas p̄sentiū sperare scriptorum/vt legi mō digna putet̄/ne dixerimus

imitari (q̃ q̃ min⁹ inutile sit noua q̃ nulla sectari) duz optima queq; vetera ꝑ negligẽtiam intereunt? Nũquid non hec est causa nõ infima cur opiniones totiẽs ⁊ ſm arist⁹ infinities reperiunt̃ et voluunt̃. q2 nimis est fastidiosum cor humanũ/quodam insatiabili pruritu noua semꝑ appetẽs/⁊ vetera seu que ab alijs dicta scriptaq; cognouerit etiã meliora/fastidiens. Cur aliunde si nõ ex hoc/tot lecturaꝝ suꝑ sentẽtias ⁊ alibi pregrũdes sarcine? Nõne ideo/q2 quod in in vna ꝑte alter tractauit/idẽ mox in alterã ab illo retorquet. dũ tritã alteri⁹ semitã pudet sequi. et placet contẽtionib⁹ intendere? ¶ Nihilominus quisquis exercitationis gratia/voluerit in hac cõpilatõe noua que dicit̃ vnũ ex q̃tuor/nouã expositõis semitã inuenire vel progredi vel ostẽdere non culpamus Neq; eni paucior est spũaliũ q̃ corporaliũ gustuũ varietas. Et su⁹ cuiq; mos est nec voto viuit̃ vno. Alternis postremo natura gaudet. donec venerim⁹ ad illd̃ vnicũ verbũ qd̃ erat in principio apud deum.

Prologus

Euangelicos canones cõposuit Eusebius. Cesarieñ. in greco. quos hieronim⁹/Damasi rogatu/latinis tradidit. referens de Amonio alexandrino/q̃ ediderit vnũ ex q̃tuor. Et ip̃m se dicit Eusebius imitatum Sed vitio scriptoꝝ/et ꝓpter varias trãslationes euãgelioꝝ/cõtextus illius amonij (Jero. teste) false fedeq; lacerat⁹ inueniebatur. Ut igit̃ maneret euãgelioꝝ integritas nihilomin⁹ notũ fieret studiosis in quib⁹ ⁊ in q̃bus nõ/euãgeliste ꝯueniebãt/inuenta est canonũ p̃dicta cõpositio. q̃ iam pene recessit ab vsu. Forte ꝓpter nouã in euãgelijs (prout ⁊ in alijs secre scripture libris) ꝑ capitula quotationẽ. Ut aũt labor veteꝝ tãtus/nõ ex toto periret/placuit tradere modum. quo posset quilibet studiosus vti p̃fatis canonibus in libris etiã nõ habẽtib⁹ eos. vel ip̃os nouiter inscribere fas haberet. Procedũt aũt canones euãgelioꝝ per concordãtias nedũ reales vel historicas. sed q̃nq; ꝑ vocales. vbi cõstat nõ esse eãdẽ doctrine vel historie narrationẽ. sicut d̃ pascha sicut de filio reguli. et de seruo cẽturionis. sicut de ceco sanato ĩ ingresso iericho. et de cecis in egressu sanatis. ⁊ aptissime ĩ piscatiõe petri q̃n fuit vocat⁹ ad sequelam et de piscatiõe quã exercuit post resurrectionẽ q̃n manifestauit se iteꝝ iesus. Joh. 21. Cõstat eni nõ eandẽ sed diuersam piscationẽ fuisse. et ita de plurimis qd̃ expedit cognoscere. ne dissonãtia difficilis et possibilis ad cõcordandũ textualiter oriri videat̃ Utrũ vero liber amonij. vnũ ex q̃tuor/reperiat̃ vsq̃ apud latinos. ignoro. Egregius aũt doctor Augu. librũ edidit p̃clarissimũ de cõsensu euãgelistaꝝ. in q̃ moduz exorsus est cõponẽdi vnum ex quatuor. Cui nuper exordio/datũ esse credim⁹ in reliq̃s auctore dño cõplementũ. qd̃ op⁹ eo facili⁹ poterit incorruptũ seruari q̃ in principio nascẽtis eccl̃ie/quo suscepta multiplicataq; est vnica euãgelioꝝ Jeronimi trãslatio Sz heu nr̃a hac etate misera. q̃s leget hec quis studebit? q̃s trãscribet? Cernis ⁊ sentis frater carissime/quãtus mõ belloꝝ plusq̃ ciuiliũ horror circũtonat. quãta succrescit heresum infelix pullulatio. quantũ insuper p̃ualẽte iniquitate refriguit caritas. quẽadmodũ rursus sacre legis studium intermissum ne dicamus irrisum. Verũ ꝯsolatur nos pollicitatio xp̃i dicẽtis. In mundo pressurã/in me pacẽ habebitis. de q̃ loquit̃ ad dñm ꝓpheta dicẽs pax multa diligẽtibus legẽ tuã. Et iterũ btũs homo quẽ tu erudieris dñe ⁊ de lege tua docueris eũ. Ut quid ita? vt mitiges ei a dieb⁹ malis ⁊c̃ hinc de sapiẽtia gl̃iat̃ ali⁹/q̃ erit allocutio tedij sui. q2 nõ hẽt amaritudinẽ ꝯuersatio illi⁹ nec tediũ ꝯuictus illi⁹ sed leticiã ⁊ gaudiũ ¶ Hãc amplectamur frater carissime vt tanq̃ altera sunamitis/suo calore viuido castoq;/nr̃am refoueat in misericordia vberi senectutẽ. Deniq; iuxta verbũ Jeroni. se cõsolãtis. et inducẽtis hismeneum canamus nob̃ et musis. imo deo ⁊ angelis si aures surde fuerit ceteroꝝ. Siue vt epicurus amico loquit̃. duo nos/magnuz satis theatrũ sum⁹. Aut certe sedebit solitari⁹ et tacebit. q2 leuauit se supra se. Nunq̃ min⁹ solus/q̃ cũ sol⁹. nec magꝫ actuosus q̃ cum ociosus. Siquidẽ regnũ dei intra nos est. qd̃ prorsus esse q̃s dubitet amplissimũ. cõpellẽs ibi ratiões ⁊ canones oĩm seculorũ. Ubi de⁹ oĩa in oĩbus. in quo hic et nunc ⁊ iugiter deambulem⁹ animo. Vale frater.

Prohemiuz super

vnuz de quatuor. cuius titulus esse potest tetramonum vel monotesseron.